

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3661

Vragen van de leden **Van der Staaij** (SGP) en **Slob** (ChristenUnie) aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *de maatregelen tegen gewetensbezwaarde ambtenaren in Groningen* (ingezonden 5 augustus 2011).

Antwoord van minister **Donner** (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties), mede namens de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (ontvangen 15 september 2011).

Vraag 1

Hebt u kennisgenomen van het bericht dat de gemeente Groningen een tijdelijk contract van drie ambtenaren met bezwaren tegen het sluiten van een homohuwelijk per 2014 niet wil verlengen, alleen omdat de opvattingen van deze ambtenaren over het homohuwelijk niet geaccepteerd worden? Wat is uw mening over een dergelijk negatief oordeel over (de visie van) zittende ambtenaren van de burgerlijke stand en de onmogelijkheid voor hen om na 2014 te kunnen blijven functioneren?¹

Antwoord 1

Ja. Gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor hun bedrijfsvoering, het personeelsbeleid en de rechtspositie van gemeenteambtenaren. Gemeenten zijn daarbij gehouden aan hun wettelijke plicht ervoor te zorgen dat alle huwelijken voltrokken kunnen worden. In de manier waarop gemeenten omgaan met gewetensbezwaren zijn gemeentebesturen gebonden aan de (grond)wettelijke kaders. Binnen die kaders dient een belangenafweging plaats te vinden. Tijdens de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel tot openstelling van het huwelijk voor personen van hetzelfde geslacht is het belang van een zorgvuldige omgang door gemeenten met gewetensbezwaarde ambtenaren van de burgerlijke stand als uitgangspunt genomen. Dit uitgangspunt behelst dat op een praktische manier tegemoet gekomen kan worden aan ernstige gewetensbezwaren. De gemeente Groningen lijkt nu niet langer te kiezen voor deze praktische uitgangspunten die bij de parlementaire behandeling van de wet openstelling huwelijk zijn gewisseld. Of de uitkomst van deze belangenafweging van de gemeente Groningen in het individuele geval objectief gerechtvaardigd is, is uiteindelijk aan de rechter om te bepalen.

¹ O.m. Reformatorisch Dagblad, 4 augustus 2011 en De Volkskrant, 5 augustus 2011.

Vraag 2

Heeft u de indruk dat het gezien de grootte van de stad Groningen niet aannemelijk is dat er slechts drie ambtenaren van de burgerlijke stand zijn, waardoor praktische oplossingen niet mogelijk zouden zijn?

Antwoord 2

Of er praktische oplossingen mogelijk zijn, is primair aan het gemeentebestuur van de stad Groningen om te beoordelen.

Vraag 3

Herinnert u zich de antwoorden van uw voorgangers uit 2001 dat «er in de regel voldoende mogelijkheden zijn om tot een praktische oplossing te komen in geval een ambtenaar van de burgerlijke stand gewetensbezwaren heeft tegen het sluiten van een burgerlijk huwelijk tussen personen van hetzelfde geslacht. Ingevolge artikel 16 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek dienen er in elke gemeente in Nederland tenminste twee ambtenaren van de burgerlijke stand te zijn, zodat binnen de gemeente gekeken kan worden of een andere ambtenaar de huwelijksluiting kan verrichten. Zo nodig kan een beroep worden gedaan op een buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand of van een ambtenaar van de burgerlijke stand van een andere gemeente.»² Deelt u de mening dat ook in de achterliggende tien jaar steeds woorden van gelijke strekking zijn gebruikt om aan te geven dat een zorgvuldige omvang met gewetensbezwaarde ambtenaren noodzakelijk is?

Antwoord 3

Ja. In de achterliggende tien jaar zijn steeds woorden van gelijke strekking gebruikt.

Vraag 4

Deelt u het standpunt dat het niet verlengen van een contract geen verantwoorde en praktische oplossing is voor de omgang met ambtenaren met bezwaren tegen een het sluiten van een homohuwelijk? Deelt u de mening dat er ook bij de behandeling van de wet op het homohuwelijk duidelijke toezeggingen gedaan zijn dat er voor ambtenaren ruimte blijft om hun taken uit te oefenen, ook al sluiten zij geen homohuwelijken?

Antwoord 4

Zie het antwoord op vraag 1.

Vraag 5

Deelt u de opvatting dat er geen (Grond)wettelijke plicht is voor individuele ambtenaren om een bepaalde taak te verrichten, maar slechts een wettelijke plicht voor gemeenten om huwelijken van mensen van gelijk geslacht te sluiten?

Antwoord 5

Uit de aanstelling van de ambtenaar vloeit in beginsel de plicht voort om de opgedragen taken te verrichten voor zover die overeenkomen met een rechtmatige uitoefening van de wet. Deze verplichting kan worden afgeleid uit de bewoordingen van diverse rechtspositionele bepalingen. Dit houdt in beginsel in dat er wel een wettelijke plicht is voor een individuele ambtenaar om een hem opgedragen taak te verrichten. In hoeverre er rekening kan worden gehouden met persoonlijke wensen, vaardigheden of eventuele gewetensbezwaren is aan het bevoegd gezag.

Vraag 6

Welke maatregelen bent u voornemens te nemen tegen gemeenten die het ambtenaren met gewetensbezwaren onmogelijk maken te functioneren, terwijl er in de desbetreffende gemeente als gevolg van hun gewetensbezwaren geen enkele inbreuk wordt of zou worden gemaakt op het wettelijke recht van mensen van gelijk geslacht om te huwen?

² Aangangsel Handelingen, vergaderjaar 2000–2001, nr. 1428.

Antwoord 6

Gelet op de gemeentelijke autonomie ben ik niet voornemens maatregelen te treffen tegen gemeenten die als functie-eis stellen dat een ambtenaar alle huwelijken moet sluiten.